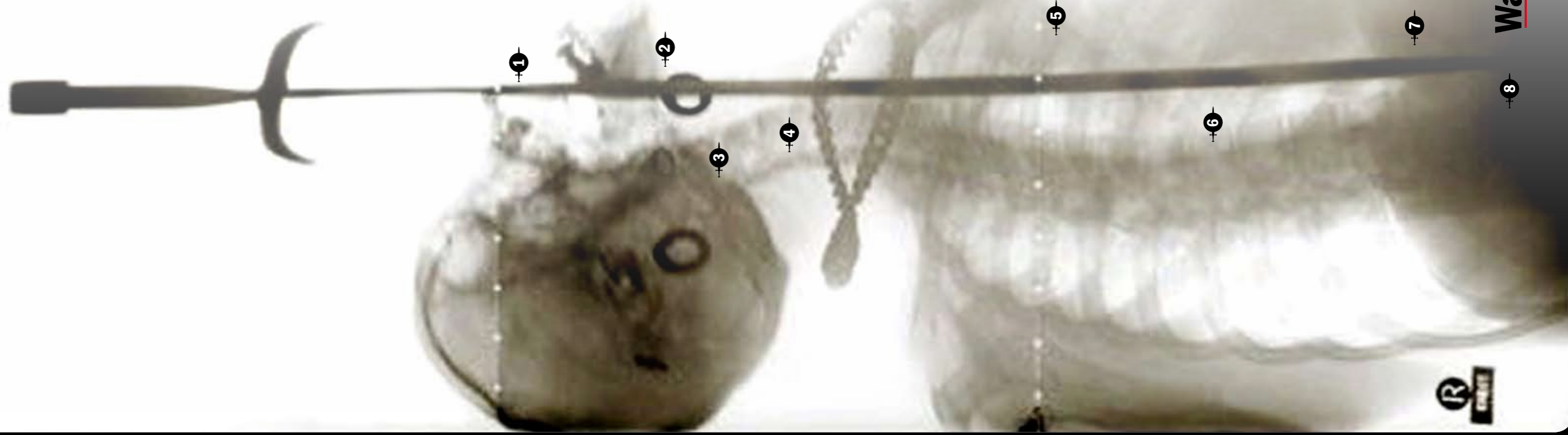

Even slikken

De échte degenlikker houdt niet van goocheltrucs. Zijn zwaard glijdt door keel en slokdarm tot in de maag. Ongevaarlijk is dat niet.

■ TEKST: RIK KUIPER

De reis van een zwaard

- 1 Met een zwaard in de mond dreigt speeksel in de longen te lopen, omdat het strotteklepje niet meer over de ingang van de luchtpijp kan klappen. De degenlikker moet de neiging te slikken of te hoesten onderdrukken. Daarom kan hij het zwaard maar enkele seconden in zijn lichaam houden.
- 2 Om het zwaard de keel in te kunnen laten glijden, moet een degenlikker zijn kokhalsreflex kunnen onderdrukken. Dit vergt veel training. Hij kan dit oefenen door bijvoorbeeld herhaaldelijk een hand, een lepel of een breinaald zo diep mogelijk in zijn keel te steken.
- 3 Een degenlikker moet zijn lichaam zo positioneren dat er een rechte lijn ontstaat tussen mond, keel en slokdarm.
- 4 Bovenaan de slokdarm zit een kringspier, de bovenste slokdarmsfincter. Die zit aan 2 kanten vast aan het strottenhoofd. Een degenlikker moet geleerd hebben deze spier te ontspannen.
- 5 De wand van de slokdarm is bekleed met spieren. Die zorgen ervoor dat voedsel naar beneden wordt geduwd. Dit heet peristaltiek. Sommige degenlikkers beweren de peristaltiek uit te kunnen zetten.
- 6 De degenlikker moet voorzichtig langs het hart manoeuvreren. In de jaren 40 schijnt een degenlikker zichzelf in het hart gestoken te hebben. Hij overleefde het niet.
- 7 Om in de maag te kunnen komen, moet het zwaard ook de onderste slokdarmsfincter passeren.
- 8 Door 2 tot 3 uur voor een show nog iets te drinken of te eten, gaat de maag wat lager hangen. Daardoor kan het zwaard net iets dieper het lichaam in dan wanneer de degenlikker nuchter is.
- 9 De bodem van de maag is het eindpunt. Vanaf de buitenkant van het lichaam gezien zit het zwaard ter hoogte van de navel.

8 **Wat is het geheim van de degenlikker?**

Meyer wist pas na 13.000 keer oefenen een zwaard echt in te slikken

Het begon allemaal best vrolijk, eerder dit jaar in een Italiaanse televisiestudio. In de *Show van de Records* werd Dan Meyer aangekondigd als 'de beste degenslikker ter wereld'. Meyer, een blonde Amerikaanse vijftiger met helblauwe ogen, nam het applaus in ontvangst en toonde de presentatrice een blinkend zwaard van bijna een halve meter lang. Nadat ze het had geïnspecteerd, zei ze: 'Een echt zwaard'. Daarna pakte Meyer een sinaasappel en verkondigde met gevoel voor dramatiek: 'Dit is mijn lichaam, ik zal er op deze wijze een zwaard in steken.' Na het doorboren van de vrucht voegde hij daar nog aan toe: 'Ik hoop dat ik straks niet zo druipen zal.' Terwijl hij met ondeugende en grote ogen in de camera keek, likte de degenslikker even aan zijn zwaard. Hij stak de punt in zijn mond, legde zijn hoofd in zijn nek en liet het wapen langzaam in zijn keel zakken. Tijdens het applaus trok hij het weer omhoog. 'Dit was nog niets', zei de presentatrice. 'Want straks zal hij proberen in ons zwembad een wereldrecord te breken. Mis het niet!'

Waarom zou je degenslikken? Dan Meyer doet het omdat het een uitstervende kunst is. En omdat hij geniet van alle verbaasde blikken.

Wetenschappelijk slikken

Eeuwenlang was het een vurige wens van veel artsen: in een levend lichaam kijken zonder dat je het open hoefde te maken. Maar hoe kreeg je dat voor elkaar? Dokter Bozzini uit Frankfurt gebruikte begin 19de eeuw een buis om bij patiënten in de anus en vagina te

kunnen spieken, de Lichtleiter. Een kaars moest licht op de zaak werpen. In de slokdarm kijken was nog ingewikkelder, want om door de mond en de keel te kunnen moest de buis een kromming hebben. Of toch niet? Dokter Adolf Kussmaul uit Freiburg im Breisgau

bestudeerde in 1868 de technieken van een degenslikker en concludeerde dat hij ook met een rechte buis bij een patiënt in de maag moest kunnen kijken. Als de patiënt op de juiste wijze zijn hoofd naar achter zou kantelen, net als een degenslikker, kon hij de

buis zo naar binnen schuiven. Hij ronselde een degenslikker en jawel, het lukte de arts inderdaad om een 47 centimeter lange buis tot in zijn maag te duwen. Helaas viel het uitzicht tegen. Door het gebrekkige licht zag Kussmaul alleen wat bobbelig weefsel.

borst. En hij moest zijn uitwerpselen inspecteren, om te zien of die niet donker waren. Dat zou duiden op een interne bloeding.

• Zwaard gaat moeizaam

Meyer wilde bij zijn recordpoging in de Italiaanse tv-studio proberen twee zwaarden tegelijk te slikken. Dat was op zich geen kunst. Een degenslikker slikt soms meer dan tien zwaarden. Alleen zou Meyer het nu onder water doen. Om het onderwaterwereldrecord te verbeteren, moest hij twee zwaarden van ten

Voor een extra uitdaging slikt Meyer ook onder water in een aquarium vol vissen.

• Zit er bloed aan?

Degenslikken eist veel training. Zo berekende Meyer dat hij pas na 13.000 pogingen voor het eerst een zwaard volledig wist in te slikken. Ruim drie jaar lang had hij het dagelijks tien tot twaalf keer tevergeefs geprobeerd in zijn badkamer in Nashville. Wat het moeilijkste is? Het vinden van de juiste houding, zei Meyer toen hij eerder dit jaar in Nederland was. Daarom had hij foto's van degenslikkers verzameld. Hij keek naar hun houding en probeerde die te imiteren.

Op 12 februari 2001 paste Meyer de positie van hoofd, nek, kin en mond een beetje aan. Hij onderdrukte zijn kokhalsreflex, waardoor het zwaard door zijn mond zijn keelholte in gleed. Hij duwde het strotteklepje naar voren, het klepje dat normaal de luchtpijp afsluit wanneer je slikt. Het wapen kwam bij de ingang van de slokdarm. De kringspier die daar zit, de bovenste slokdarmsfincter, liet hij op commando ontspannen. En toen zakte het zwaard eindelijk in zijn slokdarm. Meyer trok het terug en inspecteerde het. Zat er bloed aan? Dat bleek niet zo te zijn. Het was hem eindelijk een keer gelukt! Hij zou nog een dag wachten voordat hij het iemand vertelde. Eerst moest hij weten of hij geen pijn zou krijgen in zijn

Leoncio Alvarez del Valle, alias Kanichka, slikte begin vorige eeuw ook een brandende gloeilamp van 30 Watt in.

Slik ook eens een paraplu

Slikken degenslikkers alleen zwaarden? Nee, hoor. Volgens de website www.swordswallow.com zijn ook de volgende attributen al eens door professionele slikkers geslikt:

- een lange thermometer
- drumstokjes
- een tl-buis
- een biljartkeu
- eetstokjes
- een paraplu (niet uitgeklapt)
- een forse schroevendraaier
- een elektrisch broodmes
- een stoelpoot
- een drillende drillboor

Een horloge, een goudvis en 8 rijksdaalders

Kanichka heette de Spaanse artiest, en hij verrichtte een aantal indrukwekkende trucs op het podium. Zo was hij in staat om een horloge, een ketting, en enkele munten in te slikken en die dan

weer uit te spugen. Het publiek mocht daarbij kiezen in welke volgorde de spullen naar boven moesten komen. Ook kon hij een levende goudvis inslikken en daarna weer levend uitspugen. Toen de

artiest in 1935 Amsterdam aandeed, wilden artsen van het Binnen Gasthuis hem dolgraag aan een röntgenonderzoek onderwerpen. Ze lieten Kanichka 8 rijksdaalders slikken en een kleine biljartbal. Hij

bleek ze in de keelholte te bewaren. Toen kreeg hij bariumpap, die goed op een röntgenopname te zien is. Kanichka bleek de pap op commando op en neer in zijn slokdarm te kunnen bewegen. In tegen-

stelling tot de meeste andere mensen kon hij de spieren in zijn keel en slokdarm 'bedienen'. De resultaten van dit bijzondere onderzoek verschenen in het *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde*.

minste 43 centimeter lang slikken. 'Het is heel gevaarlijk', zei Meyer met een gespannen grijs op zijn gezicht. 'Maar ik wil het doen.' Toen begaf hij zich naar de rand van het gelegenheidszwembad, vol lichtblauw water. Via een trapje liet hij zich in het water zakken, een duikbril op zijn hoofd, een zuurstofmasker op zijn mond, een zwaard in zijn hand. Onder water voelde Meyer aan zijn hals. Hij deed het zuurstofmasker af en bracht het zwaard naar de mond. De punt verdween. Maar de degenslikker kreeg het niet door zijn keel. Hij wrikte, het ging niet. Hij duwde. Nog steeds niet. Toen trok hij het zwaard terug en probeerde het opnieuw. Nu gleed het staal soepel zijn keel in. Hij pakte er een ander zwaard bij, legde dit bovenop het eerste en stak de twee wapens tegelijk zijn keel in. Groot applaus: hij had het record! Druipend nam hij de felicitaties van de presentatrice in ontvangst. Vlak voor hij een medaille kreeg omgehangen, zei hij: 'Ik schoof het eerste zwaard op de verkeerde plek. En dat voelde niet goed.'

Oproep!

Degenslikker Dan Meyer houdt van experimenten. Heb je een idee hoe hij al slikkend de wetenschap vooruit zou kunnen helpen? Weet je een interessant zwaardsluk-experiment? Stuur je idee naar redactie@quest.nl en wij leggen het aan hem voor.

• Papegaai is gevaarlijk

Degenslikken is niet ongevaarlijk, zegt KNO-arts Jos van Overbeek. Tot zijn pensioen was hij slokdarmspecialist en in zijn archief heeft hij veel publicaties over zwaardslukkers. 'Het grootste gevaar is dat de degenslikker zijn keelholte, slokdarm of maagwand beschadigt. De slokdarm heeft een dunne wand met slijmvliezen aan de binnenkant en spieren aan de buitenkant. Ga je door die wand heen, dan komt er lucht, speeksel en voedsel in de hals en de borstholte. Er komen bacteriën mee die ontstekingen kunnen veroorzaken. Het gevolg is dat de

'Het grootste gevaar is beschadiging van de keelholte, slokdarm of maagwand'

► degenliker de volgende dag pijn in de borst heeft en veertig graden koorts. 'De patiënt moet meteen behandeld worden, eventueel door de borstholte open te maken. Zo niet, dan groeit zo'n ontsteking uit tot een abces met pus. Dat is soms dodelijk.'

Voor Meyer is dat niets nieuws. Hij doorboorde in 2005 zijn slokdarm toen hij vijf degens tegelijk slikte. Zijn longen raakten ervan ontstoken en vier weken mocht hij geen vast voedsel eten. Overkwam dat zijn collega's ook? Dat onderzocht Meyer met radioloog Brian Witcombe. De twee lieten tientallen zwaardslikkers vragenlijsten invullen en publiceerden hun resultaten in het traditioneel jolig getinte kerstnummer van het gerenommeerde *British Medical Journal*. Wat bleek? Veel degenlikkers hebben ooit last gehad van een pijnlijke keel. (In Engels degenlikkersjargon heet dat geen *sore throat*, maar *sword throat*.) Dat probleem trad vooral op toen ze net waren begonnen en als ze in korte tijd vaak opraden.

Zes slikkers zeiden de keelholte of de slokdarm ooit doorboord te hebben, zestien kampten wel eens met interne bloedingen. De kans op verwondingen was het grootst bij het slikken van kromme degens en bij het slikken van meerdere zwaarden tegelijk. Ook afleiding was riskant. Eén degenliker meldde dat hij zijn slokdarm had opengereten toen zijn aandacht werd getrokken door de

Degenlikken

De Amerikaanse degenliker Dan Meyer likt, voordat hij een zwaard slikt, aan het blad. Om 4 redenen:

- 1) Het helpt om de spanning tijdens de act op te bouwen.
- 2) Een vochtig zwaard glijdt makkelijker het lichaam in.
- 3) Likken warmt het zwaard op. Dat voelt prettiger.
- 4) Zijn tong voelt of er nog haakjes aan het blad zitten, die zijn ingewanden zouden kunnen openhalen.

ondeugende papegaai op zijn schouder. En een degenlikkende buikdanseres kreeg een ernstige bloeding toen een toeschouwer een paar dollarbiljetten achter haar riem schoof.

Keelpijn volgt record

Enkele uren nadat hij in Rome het onderwaterslikrecord op zijn naam schreef, kreeg Meyer pijn in zijn keel. Moest er een ambulance worden gebeld? Nee, Meyer keek het nog even aan. Even later kon hij nauwelijks meer slikken. Wilde hij echt geen ambulance? Meyer stak zijn hand diep in zijn keel, maar trof daar geen bloed.

Ach, het ging nog wel. Toen hij weer wat later helemaal niet meer kon slikken, liet hij zich alsnog naar het

ziekenhuis vervoeren. De artsen legden hem in de MRI-scanner en concludeerden dat hij opnieuw zijn slokdarm doorboord had. Eten en drinken mocht hij niet meer, hij moest acht dagen aan het infuus en kreeg antibiotica toegediend. Na zijn ontslag uit het ziekenhuis werd hem afgeraden meteen met het vliegtuig naar huis te gaan. Er zou nog lucht in zijn lichaam kunnen zitten. 'Die lucht zou door het drukverschil in het vliegtuig kunnen uitzetten. Mijn lichaam zou als een ballon worden opgeblazen.' Het gaf hem genoeg tijd om het Colosseum te bezoeken. 'Ik probeer op zo veel mogelijk beroemde plaatsen een zwaard te slikken.'

In mei, een paar maanden na zijn ziekenhuisopname in Rome, was Meyer in Nederland. Hij stond op het podium op onder meer de PINC-conferentie (wat staat voor People, Ideas, Nature and Creativity) in Zeist. Eerst stak hij een kort zwaard in zijn keel, daarna een mes van een heggenschaar en tenslotte pakte hij zijn langste zwaard erbij. Toen riep hij de presentator bij zich. Hij vroeg hem of hij het zwaard straks uit zijn lichaam wilde trekken. 'Doe het wel snel', zei Meyer. 'Anders trekt mijn maag zich samen en wordt hij doorboord. Maar trek het er ook weer niet té snel uit, want dan snijdt het langs mijn keel.' De presentator vroeg: 'Wat is het teken dat ik het eruit moet trekken?' 'Ik zal naar je knip-

Chayne Hultgren wist 18 zwaarden tegelijk in zijn slokdarm te schuiven.

ogen', zei Meyer. Toen likte hij aan zijn zwaard en liet hij het in zijn keel zakken. Hij boog zich naar voren, spreidde zijn armen zodat het publiek hem een applaus kon geven. Daarna draaide hij zijn lichaam naar de presentator. Met een blik vol afschuif pakte die het zwaard en trok het soepel en geluidloos uit Meyers lichaam. Van de blessure die hij in Rome opliep, leek de degenliker geen last meer te hebben. ■

rik.kuiper@quest.nl

MEER INFORMATIE

www.danmeyer.org: site van Dan Meyer, met onder meer de beelden van de show in Rome waar hij zichzelf prikt.

<http://tinyurl.com/degenlikken>: het artikel van Meyer en Witcombe over zwaardslikken in het *British Medical Journal*.

Lotgenoten-contact

Je bent zelf degenliker en hebt behoefte om met gelijkgestemden over je vak te praten? Sluit je dan aan bij de Sword Swallowers Association International. De vereniging stelt een paar eisen. Zo moet je een zwaard kunnen slikken dat a) niet oprolbaar of inschuifbaar is, b) minstens 38 centimeter lang is, en c) minstens 2 centimeter breed is. Eitje? Meld je dan aan op www.swordswallow.org! Voor de kosten hoeft je het niet te laten: slechts 25 dollar per jaar. Nederlandse leden heeft de club overigens niet. Zijn Nederlanders niet zulke waaghalzen, waar het de slokdarm betreft?

Oefening baart kunst. En anders wel wat verwonderde toeschouwers.